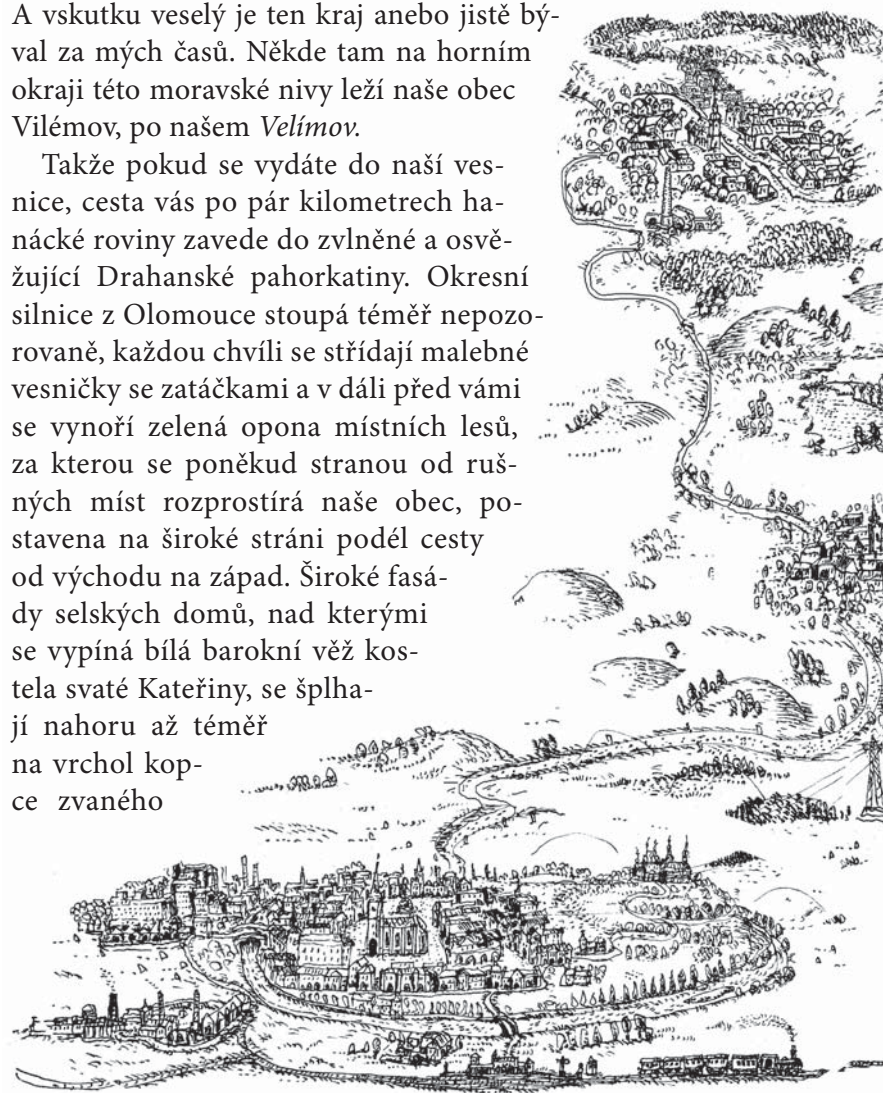

Aj zde leží vesnička má...

Předpokládám, že čtenář už nepochybně slyšel o svérázném kraji Haná, známým svou úrodností a boдрým lidem.

A vskutku veselý je ten kraj anebo jistě býval za mých časů. Někde tam na horním okraji této moravské nivy leží naše obec Vilémov, po našem *Velímov*.

Takže pokud se vydáte do naší vesnice, cesta vás po pár kilometrech hanácké roviny zavede do zvlněné a osvěžující Dražanské pahorkatiny. Okresní silnice z Olomouce stoupá téměř nepozorovaně, každou chvíli se střídají malebné vesničky se zatáčkami a v dále před vámi se vynoří zelená opona místních lesů, za kterou se poněkud stranou od rušných míst rozprostírá naše obec, postavena na široké stráni podél cesty od východu na západ. Široké fasády selských domů, nad kterými se vypíná bílá barokní věž kostela svatě Kateřiny, se šplhají nahoru až téměř na vrchol kopce zvaného

Homola, odkud se skýtá pohled na špičatější se věže hanácké metro-
pole Olomouce.

Jako by to bylo dnes, vidím hostinec a dům, kde jsem se narodil. U šen-
kovny postává pantáta-hospodský, vedle panímáma s hadrou otírá trato-
liska rozlitého piva, za dlouhou zčernalou tabulí sedí a popíjejí sousedé.
V tom venku zaduní spřežení a dovnitř se s typickým hřmotem dovalí
pantáta Juříčka-zvaný Chalupa:

„Dé mně Tázko sklínku piva, je tam dnes jako v peci!“ volá hned na pra-
hu *šalandy*, podupává botami, jsa přichystaný vyletět hned v té raně
z hospody, kdyby se venku strhl šramot a dupot těch jeho hřebců, kteří se
nepokojně vzpínali venku před hospodou. A Chalupa jen tak na stojačku
u *šentyše*, vzal pohár do ruky, palcem pohladil hladké sklo, pohlédl na zpě-
něnou čepici a dlouhým hltm se napil.

„Eh, brrr, ale mám žízeň,“ utřel si rukávem pěnu a zamlaskal jazykem,
„ešče jednu!“ A se sklenkou v ruce dal se do vyprávění o těch kládách, co
jich dneska svázal z Krakovecka či od Nových Polí. Ale nikdy nezůstalo je-
nom při tom jednom pivě, stihl jich vždyj nejmní deset, než opět zeširoka
odkrácel, pravda už trochu v ráži, za tou svoji furmankou.

Co se těch sousedů k nám jen nachodilo, aby si tu poseděli, popili a do-
víjak se zabavili. Chvilí podřimovali, chvilí diškurzy vedli, hned plni ro-
zumu a zkušeností. Pamatuji, jak stařeček Recu chodili vždyj si vypít lah-
vinku piva do kuchyně. Vždyj sedávali na té chatrné dřevěné lavičce u ka-
men, *flašku* měli pod lavečkou a sklínku postavenou na otevřené *tróbě*.
Málo toho namluvili a jenom kouřili tu svoji fajfku s prokousanou špičkou
na dlouhé trysce. Chudák byli hluší jak poleno. Ale pivo to jim, pane, chut-
nalo. Když přišel nějaký cizí člověk, tož to byli hrozně zvědavý, kdo to je.
Když to byl takový typ *fijóna* tak to už zvědavosti nemohli vydržet.

„Jeniko, pocem!“, nahli se ke mně a šeptali, pravda tak, že to každý mu-
sel slyšet, „Jeniko, copak je to za lónta?“ No dnes už nevím, jak se tvářil ten
cizí člověk, no myslím, že to nebral moc vážně. Myslel si, a co chudák sta-
rej, hluchý.

Pamatuji si také, co my jsme se nakupovali těch cylindrů do hospody.
Na našich lampách byl vždyj cylindr často rozbitý, či už praskl sám anebo
ho chlapi rozbili na lampě u *šentyšů*. Ti mívali vždyj spadeno na ty lampy.

Vždyj když se strhla nějaká ta šumpelice, tož první, co chlapi udělali, bylo,
že porozbijeli lampy. Potom se mlátili hlava nehlava. Vzpomínám si, jak
kdysi Stavitel s Chalupou zmlátili „chlapce Kovářičkovy“. Tenkrát ten ve-
čer nebylo jedné lampy celé, stoly hrbócely, *legáty* se převracely a chlapi
v jednom chumli. Potom, když už bylo po všeckem, tož jenom Kopanina
s krátkozrakýma očima mrkal za brýlemi s pokřivenými drátkami, jak vy-
lézal z pod stola, kde se byl před bitkou ukryl. Jenom Stavitel ještě jednu
šmácl nohou od *legáta* Janka Kovářičkovyho po zádech, aby si to zapama-
toval. Hospodský Johan Matoušek ráno hrozně lamentoval. Škoda na za-
řízení byla velká a mimo to ještě zůstalo nezaplacených útrat od těch, kte-
ří to využili, hlavně té tmy a utekli domů bez placení. V každé dědině bý-
vali vždyj takový miglanci. Vždyj jak se v hospodě něco šustlo takového, tož
vzali roha a bez placení utekli. Ještě po cestě se smáli pod fousy, jak jim
to dneska dobře vyšlo, že se napili a najedli, ale nezaplatili. Posud vím, kte-
ří ti sousedi to dělávali. Dnes, pravda, jsou už všichni „Za Juříčkovým kr-
chovem“, ale ta pověst už po nich zůstala.

Pantáta „rektor“ z Cakova

Svérázné postavy byl rektor z Cakova. Nevysoký, se širokým obličejem, bezvousý, ale vždy trochu zarostlý plesnivým strništěm. Pod placatou čepicí, kterou kromě kostela nikde neodkládal, se dívaly do světa jeho trochu pichlavé a potměšilé tmavé oči. Nos měl hrbolatý, vyčnívajícím zvědavě z tváře nad velkými ústy, v kterých míval zavěšenou vypálenou a černou fajfku. Když ji nacpával, rozložil si svůj prodřený, kožený pytlík s tabákem na kolena a potom už soustředěně cpal. Palcem přimáčkkl navršený tabák, otočil několikrát tryskou a zavěsil si prokousanou špici do úst. Potom škrtl sirkou, a když byl ta-

bák do žhava rozpálený, zaklapl hlasitě víčko a zvolna labužnický dýmal.

Lišák podšitý to byl, vždy připravený k pohotové a vtípné odpovědi, kterou doprovázel hlasitým chrchlavým chechotem, který ještě dlouho dozníval po každé jeho veselé rozpravě.

V neděli ráno, když nad svátečním krajem se rozklenula čistá a vysoká obloha se zářivým a teplým sluncem a když se kostelní zvony rozezvuly vymetenou dědinou, bylo vidět pantátu „reктора“ kráčet volným krokem lesní cestou od Obory. Mířil také do toho božího kostela. A jak vcházel do vsi, hlučně se zdravil se známými sousedy:

„Vítám tě, Francko, na slovo Boží,“ a často žertovně dodával, „nepučel bes mě dvacet korun?“ To již jeho malé lišácké oči vesele zasvítily. Soused Francek už věděl, co bude následovat, a proto jen vlídně mlčky pokyvoval, když potom rektor ještě dodal:

„Na dva termíny,“ na chvíli se odmlčel, vytáhl fajfku z úst a s patřičným důrazem doplnil, „za ževa neopomínat a po smrti neproklínat!“ A zase se rozchechtal tím svým známým hrčivým smíchem tak, že strhl ke smíchu i sousedy, kteří se zájmem kolem postávali a pak už pobaveně všichni zamířili do chrámu.

Po skončení bohoslužby se vyhrnul z otevřených kostelních vrat dav věřících. Pantáta „rektor“ se také objevil na prahu a přihlazoval si svou pačesatou hlavu, na kterou posléze položil umolousanou čepici. Pak už hybněji kráčet na dolní konec dědiny, aby si zahrál obrácenou sedmičku v hospodě u Matóšků. Hrál opatrně o pětiny, často se hlučně a zlostně handrkoval o každý *štych*. Jen když vyhrával, tak zase začal žertovat a vydržel to až do samého oběda, kdy ostatní spoluhráči se začali rozcházet do svých domovů. Jen on zůstával sedět u dubového, trochu zčernalého stolu sám. Mlčel a kouřil. Ztichl a ponořil se do svých samorostlých myšlenek. Do těch jeho osamělých chvil mu hostinská přinášela talíř husté hovězí polévky. Tu jeho tvář ožila a projasnila se. Odložil fajfku a čepici a s hlasitým srkáním se pustil do jídla. Ještě i talíř zelí s nějakým tím ždíbkem masa pojedl a potom už spokojený hlasitě děkoval:

„Pán Bůh vám to mockrát zaplat, paňmámo a venahraď vám to na dětich,“ rozmarne dodával a svým modrým kapesníkem si utíral ústa a hojně orosené čelo. Nasadil si čepici na hlavu a ve spokojeném rozpoložení začal cpát fajfku. Když posmetal roztroušený tabák, zvolna škrtl sirkou a začal mocně bafat. Chvilí tak dýmal a pravda, také mocně odplivoval až do chvíle, kdy po poledni zazvonili na požehnání, na které také vyšel. Potom kolem čtvrté odpoledne se vydal opět na svou zpáteční cestu. Jemné šero padalo na temnější prostřední cestu v Oboře a jeho kejklavé kroky hluše zaznívaly kamenitým úvozem. Pak přešel přes potok, překlenutý jediným obrovským kamenem, vystoupal k Obrázku a odtud se běhl už dolů do Cakova. Takto světíval svátky a neděle po celý svůj dlouhý a svérázný život.

Jenom jednou tuto svou cestu do Vilémova nepřeměřoval tím svým pomalým a kejklavým krokem. Bylo to jedné podletní neděle, kdy poprvé jel tuto zaprášenou cestu autem. Jel už bez toho svého šibalského úsměvu, tichý a nehybný pod tmavým příkrovem na té své poslední cestě. Slunce zase oslnivě zářilo a běloučké beránky plynuly na tom nekonečném moři věků. Líné ovzduší se lehce zachvívalo pod nárazy zvukných vln zvonů z nedalekého kostela svaté Kateřiny. Vyprovázely cakovského „reктора“ na cestě, z které se ještě nikdo nikdy nevrátil.

Za ôtrato

Stolařský mistr Korec byl spíše menší než střední postavy. Ramenatý a suchý, tak jak skoro všichni ti drobní řemeslníci se skromnými výdělků bývali. Sem tam zhotovil nějaké ty dveře, okna nebo almárku do kuchyně. Na to všechno potřeboval prkna, a když mu došly, musel koupit nové. A ty musel přivést z Litovle, přímo z pily.

Jednoho dne, když se k večeru vracel z trafiky a přemýšlel, komu říct, aby mu prkna z Litovle přivezl, potkal chalupníka Juříčku, zvaného prostě „Chalopa“! Byl to statný vysoký muž. Mistr Korec byl proti němu učiněný střízlík. Snad mi pomůže Chalupa, blesklo Korcovi hlavou. Zastavil se tedy, vyndal fajfku z úst, ověčených světlým zplihlým knírem a rovnou povídá Chalupovi:

„Té Francko, ešlepek bez mě převezl furo prken z Litovle?“ Chalupa hned neodpověděl a hleděl přes mistra Korce do dědiny. Korec sebou v nastalé přestávce trochu zašil a hned horlivě dodával, že tu formanku vyrovná, jen co budou prkna u něj na dvoře. Chalupa byl na cestě do hospody a možná, že právě to mělo rozhodující vliv na jeho odpověď:

„Ale proč né, Korco, já vám jich převezu – za ôtrato.“

„Francko, tož sme se domlovice a ráno můžeme vejjet.“

„Ráno teda, Korco, vejedeme,“ bylo všechno, co Chalupa řekl a nepatrný úsměv zvlnil jeho ústa.

Byl pěkný letní den a slunce se vyhoupl nad obzor, který byl lemován tmavým borovým lesem. Mistr Korec ve svém svátečnějším mundúre přišel na dvůr k Chalupovi, který pln hybné a radostné pohody, zapřahal své vrané koně. Když byli bujní a nepokojní vraníci zapřažení, vzal Chalupa do rukou opratě, oba s Korcem usedli do *šétroku* a vyjeli vraty na silnici. Na silnici přešli koně do klusu, pak do cvalu a bez zastávky projeli dědinou. Za dědinou přešli do volnějšího klusu a už se blížili k sousední vesnici Bílsku. Zde zastavili před Valčíkovou hospodou. S tak brzkou zastávkou Korec nepočítal a pevně doufal, že hned budou pokračovat v cestě. Nepokojně se zavrtil na lavičce, avšak když Chalupa seskočil z vozu, nezbyvalo mu nic jiného než ná-

sledovat jeho příkladu. Vzápětí vešli do hospody, kde je vlídně a okázale přivítala úhledná hostinská, paní Valčíková:

„Vítám vás, pane Jořečka, sedněte si, to só k nám hosti,“ a hned pokračovala „máme dnes dobré hovězí gulášek, dáte si, pravda, a ve, pantáto, si také sednite.“ To už pravda neznělo jako po másle, Korec byl pro ni jen starší a chudobnější pantáto. Potom se slovy hned to přeneso odběhla do kuchyně a po malé chvilce se vracela, v každé ruce s talířem kouřícího voňavého guláše. Jednu porci postavila obřadně před pana Juříčku a tu druhou už s menší pozorností před pantátu Korce. Přisunula ještě ošatku s čerstvými slanými rohlíky a už se

kmitla do výčepu pro dvě pěnívá piva. Od stolu zatím bylo slyšet cinkání příborů a občasné spokojené zamručení Juříčky, který si pochutnával na dobrém hovězím guláši. Korcovi, ne že by guláš nechutnal, sousta mu však hořkla, neboť musel myslet na to, co to všechno bude stát a hlavně, co bude dál, když ten známý jedlík Chalupa začal akci „za ótrato“ už v Bílsku, sotva dva kilometry od Velimova. A do Litovle je ještě dobrých dvanáct kilometrů. A na zpáteční cestu z Litovle nechtěl ani jen pomyslet. Vyhlídky na úspěšný a laciný nákup prken se hatily a ztrácely někde v dálce, zatímco zpoza stolu se na něj usmíval široký Chalupův obličej, vyjadřující radost ze života a zářící nadšením na úspěšně započatou akci „za ótrato.“ To si uvědomil ve chvíli, když dojídal křupavý konec slaneho rohlíku a když hostinská před něj stavila čerstvě natočené pivo s vysokou čepicí pěny. Chalupa se zhluboka a po chuti napil a hřbetem ruky si otřel masná ústa. Potom na druhý doušek vyprázdnil sklenici a s důrazem ji postavil na stůl. Paní Valčíkovou však nemusel zvlášť upozorňovat, jak si má v tomto případě počínat. Na to byla příliš zkušená a dobrá obchodnice. Hbitě se přitočila ke stolu, vzala Chalupovu sklenici a nečekajíc až pantáta Korec dopije, natočila pro ně dvě další piva.

Mezitím se však mistr Korec pevně rozhodl trochu přibrzdit akci „za ótrato“, a proto jen pomalu a zavile dopíjel svoje první pivo. Paní Valčíkovou však nemohl zmýlit, ta již kladla dvě zarosená piva s bohatou pěnou před pana Juříčku. Když Chalupa viděl, že Korec cedí po kapkách to svoje první vyčichlé pivo, nerozpakoval se a s velkou chutí obě piva vypil. V té chvíli se cítil v tom nejlepším rozmaru a náladě. Dobře najezený a napitý se obrátil k schlíplému mistru Korcovi a řekl:

„Korco, dopite, ať jedem, nemůžeme věčně sedět o piva,“ u jednoho – kmitlo mu hlavou, ale nahlas neřekl nic.

Korec s přetěžkým povzdechem vytáhl svoji ohmatanou a odřenou šrajtofli a dlouho shledával svoji hotovost. Zaplatil paní Valčíkové 18 korun a 70 haléřů, potom sklíčeně následoval hospodáře a beze slova se za ním vyškral do šestruku. Chalupa s veselou jiskrou v očích přitáhl opratě vraníkům, kteří zčerstva vyrazili od hospody

do dalekého světa. Mírným klusem přeběhli nevysoký vršek Šibenice silnicí dolů k Cholině a nezastavili se až u hospody U Sadílků, tak jak vždy činili na této staré litovelské cestě. Když seskočili z vozu, Chalupa vypráhl pobočáky a nečekaje na pantátu Korce, neomylně zamířil do hospody. Na prahu se však přece jen otočil a zavolal na příkrčeného mistra: „Korco, nemosíte hlídat koně, só vepřažení,“ a pokojněji dodal, „vepijeme po čtvrtce a pudeme.“

Nevíme, zda mistra Korce upokojil klidný tón jeho výzvy anebo tak skromně vybraný sortiment nápojů. Jisté však je, že Korec se připojil k Chalupovi, kterého už paní Sadílková ze široka a hlasitě zdravila:

„Vítejte, pane Joříčka, to je dost, že se necháte vidět! Ož dlóho ste o nás nebel, šak podte dál. Můj právě nadělal domácí jetrničke a pivo také máme čerstvě naraženy, bodete spokojené, pane Jořečka,“ švitořila paní Sadílková a Chalupa pokyvujíc hlavou, ji rád následoval do výčepu. Cestou nabral do nozder dráždivou vůni domácích jitrnic. Ty on má nejraději takto po ránu. Kdyby tak, pane, byl k tomu ještě kousek ovaru. Tak na dlaň. A pravda jen malý kousek chleba, jen na zajedení, aby líp chutnalo, to by si ještě mohl dát. A už se vesele hrnul do hostinské místnosti, kde to zavánělo kořením a čerstvým pečivem. Už méně vesele na tom byl Korec, jak tak našlapoval za tímto hřmotným sedlákem. Zrovna jako sluha za svým pánem. Zkroušeně a sklíčeně následoval toho nenasytu a úzkostlivé myšlenky mu vířily hlavou. Nechyběla mezi nimi ani ta, že to všechno nechá a uteče pryč, daleko od Chalupy a té jeho formanky. Nakonec si však uvědomil, že bez prken nemůže uhájit svoji existenci, a tak vkročil do výčepu za ním. Rozhodl se však, že ho přibrzdí a připomene mu cíl jejich cesty:

„Te, Francko, šak se mužem stavit až na Wintrové, je to ož blézko Litovle a skoro o samé pile.“

Toto chabé upozornění však nemohlo platit na Juříčku zvláště v blízkosti takových dobrot. Změřil si zostra mistra Korce za jeho opovážlivost a řekl:

„Šak, Korco, na té Wintrové se také ešče zastavíme, to nemosite mnět žádné strach. Jedno

pěkně po drohym a bude to,“ a už se více o mistra nestaral a žádostivě vzhlížel na mísu domácích jitrnic, které paní Sadílková právě s nadějným úsměvem před něj kladla na stůl. Vedle položila ošatku čerstvých slaných rohlíků a na podnose trochu bílého chleba. Chalupa se nenechal pobízet, vzal do ruky jednu běloučkou jitrnici, odlomil špejli a s chutí se do ní zahryzl. Chvilí zavládlo v místnosti hluboké ticho, přerušované jen labužnickým mlaskáním. Mocné čelisti jedlíka zpracovávaly tuto cholinskou specialitu, která hbitě mizela jedna po druhé v nenasytných útrobach vyhlášeného velimovského jedlíka. Dnes už, pravda, nevíme, kolik jich toho památného dne ten pověstný sedlák zkonsumoval, avšak z vyprávění pamětníků je zjištěno, že mistr Korec nesnědl ani jednu a přece tenkrát mísa zůstala beznadějně prázdná. Jenom ošatka s chlebem a slanými rohlíky byla stále plná. Kdepak, v tom se Chalupa vyznal. On a chleba! Na vylepšení chuti stačilo jen tak jednou do huby, jak říkával v dobrém rozmaru.

Jitrničky tedy zmizely a statný vozka Francek je zajídal malým kouskem chleba. Vedle Korec přežvykoval svoje truchlivé myšlenky o tom, jak vyrovná účet. Takhle nenakoupí velkou fúru prken na litovelské pile. Byla to pro něj přetěžká kalkulace. Pan Juříčka mezitím řešil daleko příjemnější problém, když se ho paní hostinská jako mílius tázala, dá-li si pivečko nebo raději čtvrtčku bílé s rumem. Stará zkušenost ho vedla k tomu, že nemůže být na škodu trochu toho alkoholu, který tak často brával navrch, jako kameň na zelí. Rozhodným hlasem tedy objednal čtvrtku bílé s rumem. Znal dobře tu dráždivou chuť anýzu v bílé kořalce, a tak když mu ji paní Sadílková přinesla, konzumoval ji uvážlivě a po malých doušcích. Pak už byl spokojený s celým světem a překypoval bujnou radostí. Jen tak z boku pohlédl na svého společníka, který tu seděl jako zařezaný, zahalený kouřem své vypálené fajfky.

„Tak, Korco, zaplatíme a pudem,“ houkl na něj Chalupa. Korec trochu poplašeně poposedl, jak se vtrhl ze svých myšlenek a přes tvář mu přeběhl stín ironického úsměšku, no já, na to placení só toť jenom já, blesklo mu hlavou. Neřekl však nic. Už rezignoval. Odporovat Chalupovi nemohl a ani nechtěl. Ani na všech těch ostatních zastávkách, co jich bylo do té milé Litovle, se Korec nemohl vzepřít svému osudu.

Nakonec se však přece jenom do Velimova vrátili, i když to bylo v pozdních nočních hodinách. Fúrku prken přivezli povážlivě malou. Za to si přivezl stolářský mistr Korec veliké a pevné rozhodnutí, už nikdy nesjedná formanku za ótrato, alespoň ne s velimovským Chalupou.

Biografie

Jan Matoušek se narodil 21.června 1910 v obci Vilémov u Litovle na Moravě, dětství a mládí prožil ve své rodné obci. V letech 1921-1929 studoval na gymnáziu v Litovli, po maturitě se zapsal na právnickou fakultu na Masarykově univerzitě v Brně, kde studoval v letech 1929-1937, studia ukončil v roce 1937. Během II.světové války se zapojil do odbojové činnosti, za co byl odsouzen a uvězněn v Německu v trestním táboře Bayreuth. Po osvobození americkou armádou se stal vyšetřujícím soudcem ve službách armády USA, stíhajícím německé válečné zločince. Po válce byl jmenován krajským soudcem ve Zlíně, po změně režimu v padesátých letech, kvůli jeho nesouhlasným postojem s komunistickým režimem, byl předčasně penzionován a tak se v roce 1959 přestěhoval s manželkou a dětmi na Slovensko, kde našel nový domov a práci v Oděvních závodech Prešov, jako právník.

Literárně začal publikovat až na Slovensku v letech 1960-1970 krimipovídkami ze své soudcovské praxe a to hlavně časopisecky. V té době vznikaly i první povídky z rodné Hané, která znamenala pro něho stále domov. Se svým rodným krajem na Moravě byl hluboce spjat, vždyť prožil v něm více než polovinu života. Zesnul 23. září 2003 v Sedlicích u Prešova na Slovensku, kde je i pohřben.

Mgr. Vratislav Matoušek, *1954, pedagog-výtvarník, studoval na univerzitě UPJŠ v Prešově v letech 1981-1987, odbor výtvarné umění a Sj - literatura. V roce 1985 byl přijat za člena Slovenského fondu výtvarných umělců, v letech 1986-2003 působil v školství a v kultuře, od roku 2003 pracoval jako ilustrátor pro pedagogické nakladatelství.

Obsah

Předmluva	4
I. ČÁST Povědky z Velimova	7
Aj zde leží vesnička má.	9
Pantáta „rektor“ z Čakova	12
Za ôtrato	14
Hubáčkova přesnídávka	20
Hubáčkova noční cesta	22
Starý Hájíček a Vátuta	24
Kovář Muzikant	27
Bôslavská pňť	31
Řemenářův provázek	35
Obecní chudás	39
Výborová	42
Jak si Adolf Kováru vyřizoval účty	46
Tarokáři	49
II. ČÁST Život na vesnici	53
Hratvy	55
Na Hromnice	58
Ostatkové maškary	61
Jarní vzpomínka - ocasné	65
Letní svátky Boží tělo	68
Svátek mistra Jána Husa	72
Letní bouřka	75
Zalíkování	78
Lézačky	80
Kateřinský hode	83
Gruntovští a chalupníci	86
III. ČÁST Listy ze Slovenska	91
Vysvětlivky/poznámky	116
Biografie	119

